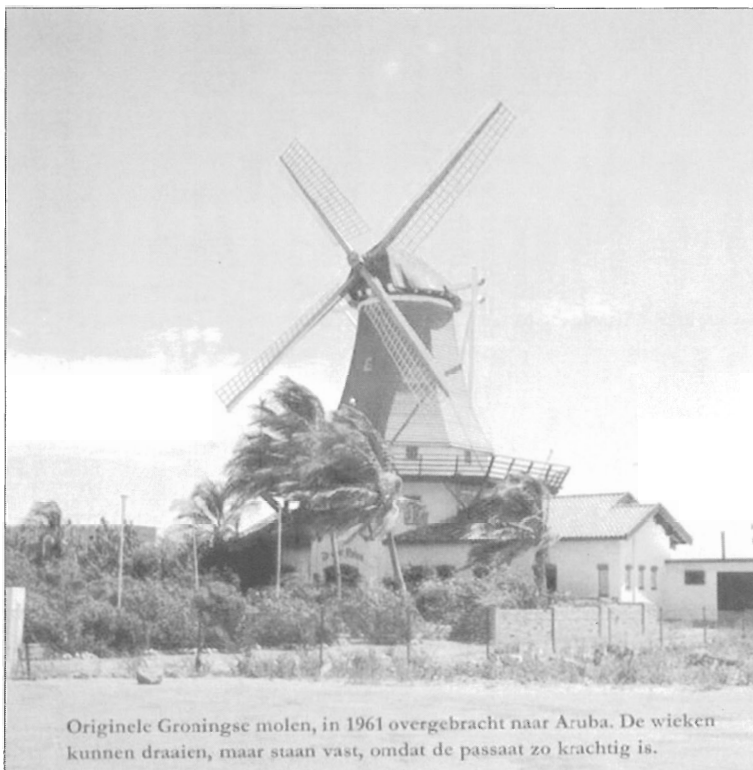

Onbekende molens

Soms komt langs een niet geheel te reconstrueren omweg een molenafbeelding binnen bij het Groninger Molenarchief waarvan MEN zegt dat er een Groninger molen op te zien is.

In dit geval is de afgebeelde molen inderdaad afkomstig uit de provincie Groningen. Het is een molen uit Wedderveer die heeft gestaan tegenover de plaats waar nu de spinnenkop van Dost staat (Hoofdweg 24, aan de andere kant van de weg). De molen is in 1960-1961 door molenmaker Meeden-dorp overgebracht naar Aruba. Hoe de toestand van de molen nu is, hebben we nog niet kunnen achterhalen.

Originele Groningse molen, in 1961 overgebracht naar Aruba. De wieken kunnen draaien, maar staan vast, omdat de passaat zo krachtig is.

De bewering op de afbeelding dat de passaat zo krachtig is dat de wieken moeten worden geblokkeerd, is opmerkelijk. Het prettige van passaatwind is nu juist dat hij zo voorspelbaar is: constant en uit één richting – wat wil een molenaar nog meer? Eigenlijk is een kruiwerk zo ongeveer overbodig. Misschien is er echter een dagelijkse gang in de wind. Waarschijnlijk is dit effect niet erg groot omdat Aruba immers maar een klein stukje land is temidden van heel veel water.

Wat anders is, dat in het Caribische gebied met enige regelmaat *hurricanes* voorkomen die verwoestend te keer gaan. Voor de productie van rietsuiker zijn in dat gebied windmolens van Hollands model in gebruik geweest om de stengels te kneuzen opdat de suiker er beter uitgekookt kan worden. Via een klein spoorwiel werden twee verticaal draaiende cilinders met axiale ribbels aangedreven waar slaven de stengels tussen moesten steken. Het laat zich raden welke verschrikkelijke bedrijfsongevallen daarmee gebeurden (niks geen arbo-hekjes). Na de suikercampagne werden deze molens voor de zekerheid gedemonteerd opgeborgen; met pen-en-gatverbindingen is dat eenvoudig te doen. De molens waren helemaal doorzichtig: het heeft in die situatie geen zin een bedekking aan te brengen op de kap en de romp. Bovendien is het met de open structuur makkelijker de rietstengels aan en af te voeren.

Onbekende molen op Aruba (vervolg)

In De *Nieuwe Zelfzwichter* 2005/2 kwam een onbekende, Nederlands aandoende molen op Aruba aan de orde die toen al met hulp van het Groninger Molenarchief werd ontmaskerd als zijnde afkomstig uit Wedderveer (Groninger Molenboek: verdwenen molens, nummer 129). Het archief bezit foto's van de molen op de oorspronkelijke locatie - tegenover de spinnenkop.

Een bijna(!) gelijke variant van deze foto is gepubliceerd in het Groninger Molenboek (pagina 177)

Foto: collectie Groninger Molenarchief

Een foto uit het archief van wijlen W.O. Bakker

Foto: collectie Groninger Molenarchief

De sluitsteen is nog in Groningen

Foto: collectie Groninger Molenarchief

Een sluitsteen is achtergebleven in Wedderveer, bij het molenrestant naast de spinnenkop.

Op pagina 73 meldt het Groninger Molenboek de wederopbouw te Aruba door J.D. Medendorp onder de naam *De Olde Molen*. Hier blijkt maar weer eens dat uw redacteur zijn klassieken niet kent...

Bij een toevallig bezoek van Douwe van der Zee aan Het Groninger Molenhuis kwam de 'onbekende molen te Aruba' ter sprake en toen bleek dat hij de molen afgelopen voorjaar heeft gezien (zie de pagina hiernaast).

Als u in internet zoekt op “Aruba, molen”, blijkt de tot restaurant gerestaureerde molen nu vaak simpelweg wordt aangeduid als *The Mill*, maar dat kan ook een concessie zijn aan de vele Amerikaanse toeristen. *De Olde Molen* komt overigens ook vaak voor. Er is nog wat vreemds aan de hand met het gevlucht van de molen. Op de foto in *De Nieuwe Zelfzwichter* 2005/2, zit het hekwerk op de voor ons normale wijze links. Dat die foto óók correct is afgedrukt, is te zien aan de plaats van de hoofdletters in de naam boven de poort (*De Olde Molen*). Op de recente foto van Douwe zit het hekwerk rechts. Ook de hoek van de windborden is in de huidige situatie vreemd: 0° aan de uiteinden van de roeden; zie ook:

www.andersreizen.nl/index.html?verslag/aw01c01.html

De schrijfster Angélique Woudenberg (vandaar **aw** in de html-bestandsnaam) meldt in haar reisverslag dat de molen afkomstig is uit Friesland!

Op de foto van Douwe lijken de roeden helemaal recht! De foto op het hierboven genoemde adres bevestigt deze indruk. Er is tussentijds blijkbaar een restauratie geweest. Ook dat lijkt te worden bevestigd door de foto van Angélique (men is nog bezig met een nieuwe stelling en het stellinghek is nog niet aangepast). Het is niet zo dat bij die restauratie de heklatten door een prutser verkeerdom zijn gestoken in de oude roeden – probeer dat maar eens in gedachten.

Deze foto levert verder nog een bewijs voor de gedachte dat er nieuwe roeden zijn gemaakt. Omdat het gevlucht - in tegenstelling tot bij de foto van Douwe - bijna recht staat, is te zien dat ze erg kort zijn. Het onderste eind eindigt bóven de stellingdeur – zie de schaduw van het ondereind (uit de andere schaduwen is af te leiden dat de zon minstens 45 graden boven de horizon staat).

(*J.C. van Driel*)